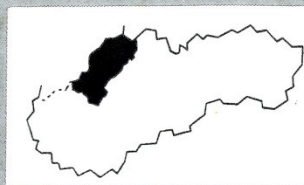

Trenčianska župa

- Množstvo stredovekých hradov na Považí
- Do polovice 17. st. sídlo župy na Trenčianskom hrade, neskôr v Trenčíne
- Vnútoraná diferenciácia regiónu/stolice (v odeve, folklóre, materiálnej kultúre)
- Od 16. st. kolonizácia na valašskom práve v hornatých oblastiach
- Viacero etnografických regiónov:
 - Kysuce
 - Horné Považie (Javorníky, Rajecká dolina, Terchovská dolina)
 - Stredné Považie (Bošácka dolina, okolie Trenčína)

▲ *Procesia Božieho tela v Čičmanoch v prvej polovici 20. storočia*

Etnická príslušnosť:

- Homogénne slovenské obyvateľstvo
- Potomkovia nemeckých kolonistov (asimilovaní)
- Moravskí exulanti
- Gorali – etnografická skupina

Konfesionálna príslušnosť:

- Rímsko-katolícka cirkev
- Evanjelici (od 17. st. po bitke na Bielej hore)
- Židovské komunity

▲ *Okno zrubového domu*

- Poľnohospodárstvo
- Obilniny a okopaniny
- V údoliach aj pšenica, zelenina, kukurica ,teplomilné druhy ovocia, cukrová trstina
- Vo vrchoch jačmeň a ovos
- Od prelomu 19./20. st. práca v priemysle
- Kovoroľníctvo
- Chov hospodárskych zvierat - ovce, salašníctvo, od prelomu 18./19. st. chov dobytky
- Sezónne hospodárenie: salaše, šopy, bačovy, cholvarky
- Sezónne práce v úrodných častiach Rakúsko-Uhorska
- Lesné hospodárstvo - pltníctvo, furmanstvo, šindliarstvo
- Drotárstvo – Veľké Rovné, Dlhé Pole...

- Výšivkárstvo – Rajecká dolina
- Kožušníctvo, rezbárstvo, papučiarstvo
- Varechárstvo a struhárstvo
- Slamienky – pletené nádoby
- Sklárstvo – Lednické Rovne
- Remeselné strediská – Trenčín, Ilava, Púchov, Bytča, Žilina, Rajec, Bánovce nad Bebravou
- Súkeníctvo
- Modrotlačiarenska dielňa
- Textilná továreň Tiberghien – Trenčín
- Keramická tvorba - habáni

▼ Udržiavanie tradičnej maľby ľudových domov v Čičmanoch

- ❖ Živé kontakty s Moravou, Sliezsikom a Poľskom – spoločné prvky v odevu
- ❖ V odevu – severná a južná časť
- ❖ Na juhu v okolí Trenčína – bohatosť výšiviek, čím viac na sever, tým menej výšiviek

▲ Čičmiansky kroj s typickou výšivkou

❖ A. Údolie Váhu (Dubnica – Nové Mesto nad Váhom)

1. Bošáca, Nová Bošáca, Haluzice, Moravské Lieskové, Zemianske Pohradie, Dolné Sŕnie – nadväzujú na Myjavskú oblasť
2. Oblasť okolia Trenčína – podoblasti na ľavej aj pravej strane Váhu
3. Obce v okolí Bánoviec nad Bebravou: Biskupice, Haláčovce, Veľké Chlievany, Krušovce, Nadlice, Dolné Naštice, Ostratice, Otrhánky, Pečeňany, Pravotice, Rybany, Vysočany – odevom sa radia viac k Nitrianskej oblasti
4. Kšinná, Omastiná, Závada nad Čiernym Vrchom, Žitná – Radiša – oblasti západoslovenského odevy so zázemím v Nitrianskej stolici
5. Obce v povodí riečok Belianky a Rajčanky – Valaská Belá, Čavoj, Temeš, Košecké Rovné, Zliechov, Ďurčiná, Fačkov, Rajecká Lecná, Čičmany,

▲ Scénické spracovanie svadobnej odobierky zo Selca

Ženský odev:

- ❖ Sponník – spodník, naň sa obliekali rukávce – domáce konopné plátno
- ❖ Plátenná sukňa, na ňu prišitý živôtik – stánek)
- ❖ Zástera
- ❖ Fertucha – bledomodrá a čierna zástera z glotu
- ❖ Kužuch – krátky do pásu siahajúci bez rukávov
- ❖ Plachta – štvorcová plachta preložená do trojuholníka
- ❖ Presteradlo – obdĺžnikový tvar, obradová odevná súčiastka
- ❖ Mentíka – tmavomodrá súkenná mentieka
- ❖ Kabana – z bieleho domáceho súkna
- ❖ Kacabajka – glot, barchet
- ❖ Halena – požičiavali si ju od mužov
- ❖ Slobodné – pútec a dva vrkoče
- ❖ Vydaté – vlasy do grgule

Mužský odev:

- ❖ Košela
- ❖ Gace – plátenné gate
- ❖ Nohavice – biele domáce súkno, staršie i z čierneho súkna
- ❖ Kožišek – hnedý barančinový kožúčok
- ❖ Kabát – čierna súkenná vesta, bez rukávov
- ❖ Kožuch – z tmavohnedej barančiny
- ❖ Kabana – z bieleho domáceho súkna
- ❖ Halena
- ❖ Kacabajka – nižšie pásu siahajúci kabátik s rukávmi, tmavý barchet
- ❖ Dlhé vlasy po pleciah, v strede pútec – mastené vlasy
- ❖ Širák

▲ Vyhadzovaná z oblasti Trenčína

❖ B. Údolie Váhu (Strečno – Dubnica)

6. Dohňany, Hoština, Lazy pod Makytou, Lúky pod Makytou, Lysá pod Makytou, Mestečko, Vieska – Bezdedov, Vydrná, Zýriečie, Zbora – Púchovská dolina – ľudový odev má spoločné prvky s Moravou a okolím Trenčína
7. Obce v dolinách pod Javorníkmi – Horná a Dolná Maríková, Papradno
8. Oblasť severo-západného Slovenska – Kysuce (Javorníky)

Ženský odev:

- ❖ Rubáč – dvojdielny, vrch aj spodok zošitý
- ❖ Kabotek – oplecko
- ❖ Fortuch – biela ľanová sukňa
- ❖ Sukňa – tmavé sukne
- ❖ Zopaska – zástera
- ❖ Lajblík – živôtik
- ❖ Obdĺžnikové textílie, napr. plachetka
- ❖ Kožuch hnedý – len bohatšie
- ❖ Diveky – účes na putec, jeden vrkoč so stužkou
- ❖ Vydaté ženy – účes chomolka alebo trtol
- ❖ Čepec
- ❖ Šatky

Mužský odev:

- ❖ Košul'a
- ❖ Plátenné gate nie sú doložené
- ❖ Súkenné nohavice – nosili sa na vrch na krpcoch
- ❖ Vesta – zriedkavá, čierna alebo červená
- ❖ Guňa - tmavohnedý kabát
- ❖ Guňok – menší kabát, po 1. sv. vojne
- ❖ Vlasy dlhé po plecيا rozdelené pútcom
- ❖ Dávnejšie klobúky so strieškou zdvihnutou mierne dohora, neskôr menšie klobúky

Terchová

▼ Terchovská „nebeská“ muzika

Mužský sviatočný odev, Terchová

Ženský všední odev, Terchová

Terchovský tanec a terchovská muzika

https://www.youtube.com/watch?v=jADcoML1_74

Terchovská muzika: Zem spieva - Terchová 1965

<https://www.youtube.com/watch?v=yOp8gZUrX3k>

Škatuľová muzika Bratia Muchovci

<https://www.youtube.com/watch?v=DukLvUI0a3k>

Kysuce

Mušský odev, Zborov

Ženský odev, Korňa

Kuk a Partia tancujú Vadičov a Riečninu na TVOJ DEDKO
FASHION

<https://www.youtube.com/watch?v=GLkYInta6hk>

Kelčovan - 24.5.2015

<https://www.youtube.com/watch?v=ausHeBWIG48>

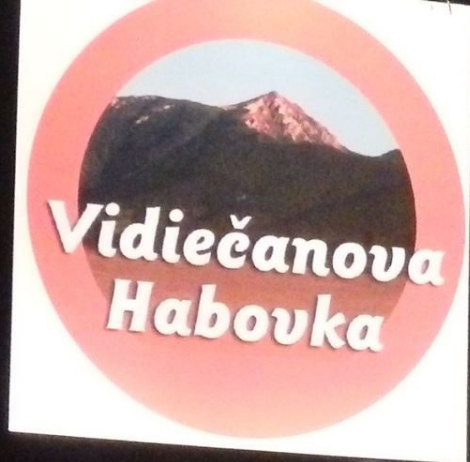
Javorníky

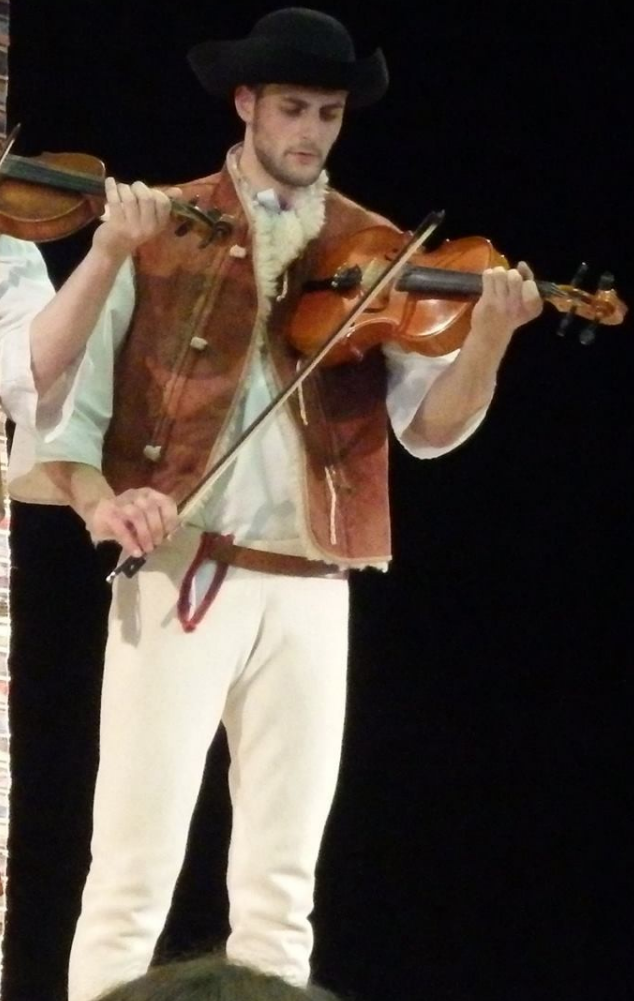

Peter Michal Bohúň:
Trenčiansky drotár,
akvarel, 50. roky 19. sto-
ročia, reprodukcia z knihy
Kronika Slovenska I
*Peter Michal Bohúň:
Wire craftsman from
Trenčín, aquarelle,
1850s, reproduction
from the book Kronika
Slovenska I.*

nova
vka

Reh. Matild
ZSOLNÁN

Východná 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=0RPtCSQSWMk>

**Stredné Považie
a
Rajecká dolina**

Tabuľka odevných súčastí: 1. rukávce, Zarietie; 2. rukávce, Papradno; 3. čepiec, Horná Mariková; 4. ženské pletené *pančuški*, Horná Mariková; 5. ženské papuče, Čičmany; 6. ženský súkenný kabát *halenka*, Čičmany; 7. čepiec, Horná Mariková; 8. *rubáč*, Papradno; 9. sukňa *rubáč*, Zarietie; 10. mužské pletené pančuchy *kopitcia*, Čičmany; 11. ženský pás, Kubrá

Ženy z folklórnej skupiny, Púchovská dolina

Ženský smútočný odev, Zliechov

Dievčenský sviatočný odev, Čičmany

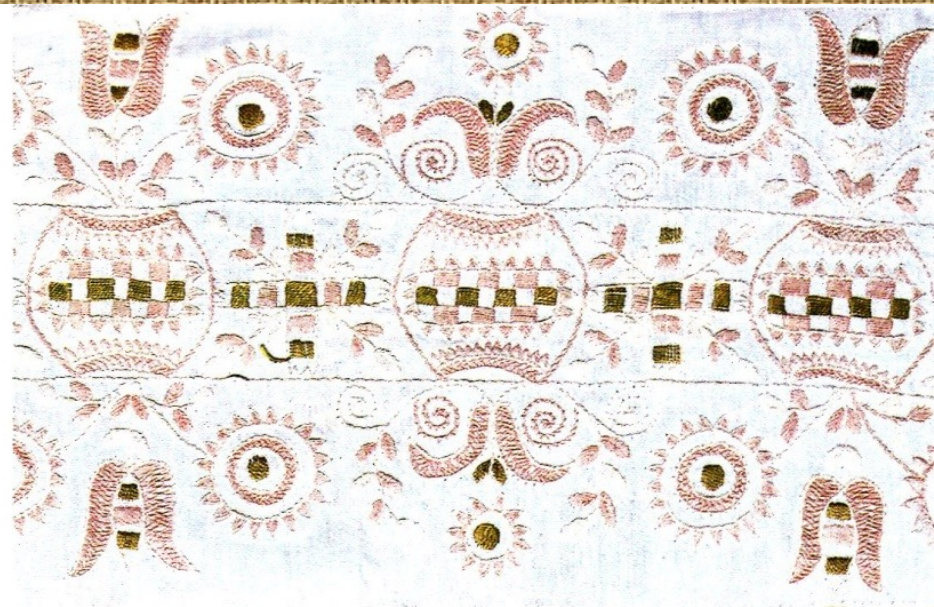

Ženský sviatočný zimný odev, Zliechov

Výšivka na mužskej košeli, Čičmany

Výšivka z polky, Zariečie

Tabuľka odevných súčastí: 1. mužská košeľa, Horná Maríková; 2. súkenné nohavice, Horná Súča; 3. ženský súkenný kabátik *kaban-ka*, Kubrá; 4. rukavice, Papradno; 5. ženský pás, Brvnište; 6. vesta, Horná Súča; 7. mužský súkenný kabát *huňa*, Čičmany

Dolné Trenčiansko

(Trenčín a okolie/Stredné Považie)

Tabulka odevných sůčástí: 1. ženská zástera *kasánka*, Bošáca; 2. čepiec, Čičmany; 3. podložka k účesu *grgula*, Čičmany; 4. súkenná vesta, Moravské Lieskové; 5. ženská zástera, Čičmany; 6. ženský pás, Čičmany; 7. ženská zástera, Moravské Lieskové; 8. súkenné nohavice, Moravské Lieskové

Muž v súkennom kabáte (*kabana*), Dubodiel

Ženský sviatočný odev, Dubodiel

Dievčenský všedný odev, Horná Súča

Mužský sviatočný odev, Trenčianska Teplá

Mladucha v parte a družba, Moravské Lieskové

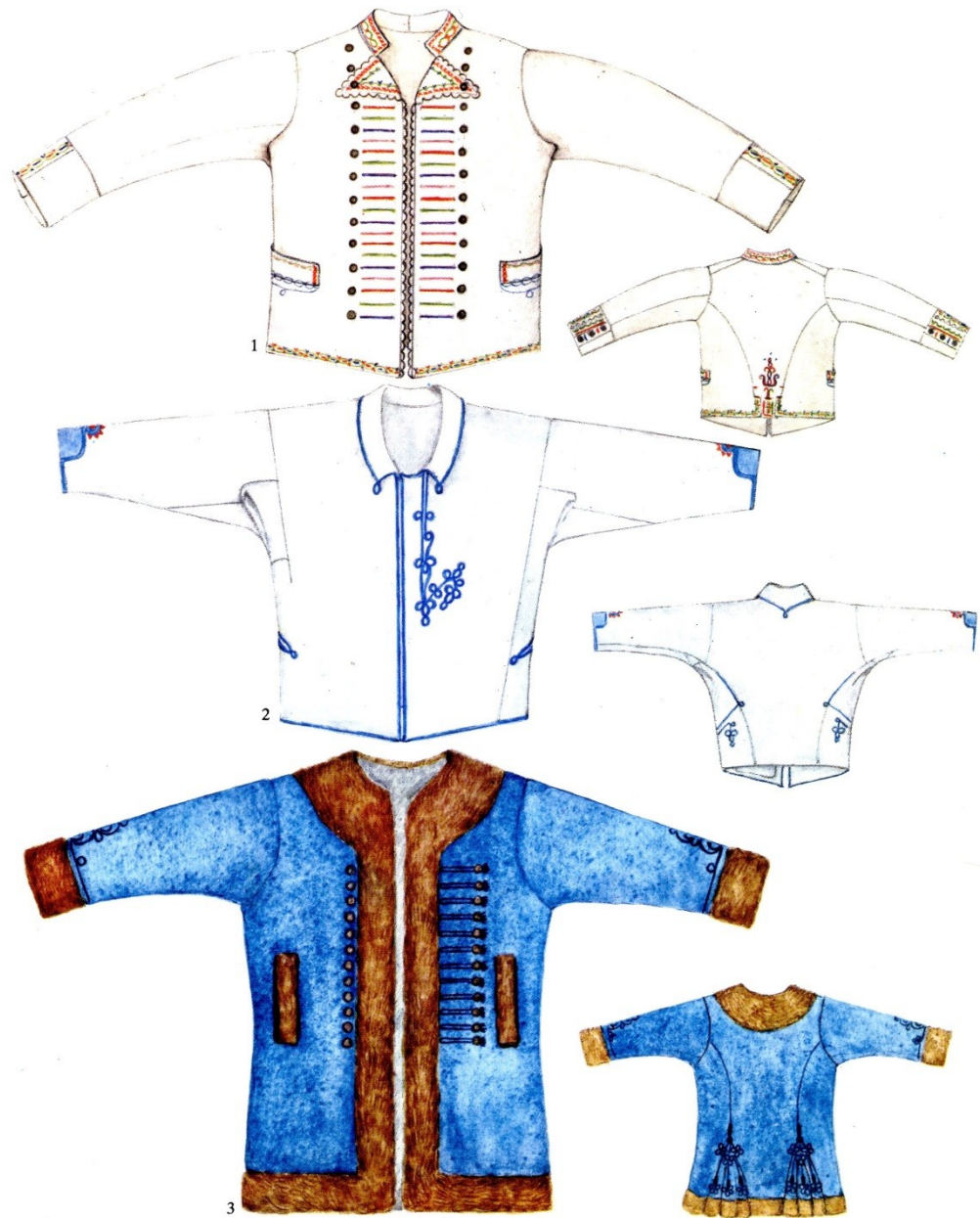

Dievča vo sviatočnom odevě, Moravské Lieskové

Mužský pracovní odev, Horná Poruba

Tabuľka odevných súčastí: 1. mužský kabát, Moravské Lieskové; 2. mužský súkenný kabát *kabanica*, Moravské Lieskové; 3. mužská mentieka *mentik*, Moravské Lieskové

Výšivka na veste (predná časť), Trenčianska Teplá

Výšivka na veste (zadná časť), Trenčianska Teplá

Tabuľka odevných súčastí: 1. mužská košela, Zliechov; 2. čepiec, Moravské Lieskové; 3. rukávce, Moravské Lieskové; 4. ženská zástera, Čičmany; 5. rukávce, Čičmany; 6. sukňa *rubáč*, Čičmany; 7. *rubáč*, Moravské Lieskové

Výšivka na rukávcoch, Dolné Srnie

Výšivka na čepci, Bošáca

Výšivka na rukávcoch, Rybany

Výšivka na rukávcoch, Rybany

Trenčania

<https://www.youtube.com/watch?v=8SIwfmVE748>